

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

О.Б. Бєлова

**ПРАКТИКУМ ІЗ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ПСИХОЛОГІЯ ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ
МОВЛЕННЯ»**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Кам'янець-Подільський
2024

УДК 159.922.76-056.264(075.8)

ББК 74.37я73

Б 43

Рекомендувала вчена рада Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (протокол № 2 від 29.02.2024 року)

Рецензенти:

Федоренко С. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету;

Мицько В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри логопедії та інноваційних технологій в інклюзії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Гаврилова Н.С. – кандидат психологічних наук, професор кафедри логопедії та спеціальних методик Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Б 43 Бєлова О.Б. **Практикум із освітнього компоненту "Психологія осіб з порушеннями мовлення":** навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2024. 42 с. [Електронне видання].

«Практикум із освітнього компоненту "Психологія осіб з порушеннями мовлення"» – навчально-методичний посібник включає робочу навчальну програму, основний зміст практичної та самостійної підготовки з освітнього компоненту «Психологія осіб з порушеннями мовлення», згідно з чинною освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта (Логопедія)». Розроблений для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта зі спеціалізації 016.01 Логопедія.

ББК 74.37я73
© Бєлова О.Б., 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Зміст робочої програми освітнього компонента	5
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.1.	
Тема 1. Теоретичні аспекти «Психології осіб з порушеннями мовлення» як науки	17
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.2.	
Тема 2. Психолого-педагогічні та клінічні причини порушень мовлення	18
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.3.	
Тема 3. Методи діагностики психічних процесів	19
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2.	
Тема 4. Особливості розвитку відчуттів та сприймання в осіб з порушеннями мовлення	20
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3.	
Тема 5. Особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення	21
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4.	
Тема 6. Особливості розвитку пам'яті в осіб з порушеннями мовлення ...	22
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5.	
Тема 7. Особливості розвитку мисленневих операцій в осіб з порушеннями мовлення	23
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6.	
Тема 8. Особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення	24
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7.	
Тема 9. Особливості розвитку мовлення в осіб з порушеннями мовлення	25
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8.	
Тема 10. Особливості розвитку мотивації в осіб з порушеннями мовлення	26
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9.	
Тема 11. Особливості розвитку вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення	27
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10.	
Тема 12. Особливості розвитку емоцій в осіб з порушеннями мовлення	28
МЕТОДИЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	29
ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	37
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	29

ВСТУП

Психологія осіб з порушеннями мовлення – це складова спеціальної психології, яка вивчає особливості розвитку психіки в осіб з порушеннями мовлення. Освітній компонент забезпечує сучасне уявлення про суспільно-історичну сутність психіки людини; закономірності психічного розвитку осіб з нормотиповим розвитком; особливості функціонування пізнавальних та емоційно-вольових процесів у осіб з порушеннями мовлення; причини відхилень у психічному розвитку (симптоматичні прояви); прийоми, методи діагностики та корекції психічних процесів в осіб з порушеннями мовлення.

Метою вивчення освітнього компоненту «Психологія осіб з порушеннями мовлення» є формування науково-теоретичної фахової підготовки, підвищення професійної компетентності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта зі спеціалізації 016.01 Логопедія; забезпечення їх базовими уявленнями про особливості психічного розвитку осіб з порушеннями мовлення; розширення знань, вмінь та навичок щодо діагностичної та корекційної роботи.

Освітній компонент покликаний систематизувати знання, вміння і навички здобувачів вищої освіти з даної проблематики, що забезпечує формування у них відповідного рівня готовності до засвоєння освітніх компонентів таких як: «Логопедія», «Логодидактика», «Логоритмика з методикою», «Спеціальні методики навчання дітей з порушеннями мовлення».

У навчально-методичному посібнику розглянуто основні практичні положення освітнього компоненту, винесено питання, які здобувачі вищої освіти мають засвоїти під час теоретичної підготовки; подано зміст практичних занять; висвітлено методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи; пропонується список основних та додаткових наукових і методичних джерел; перелік орієнтовних питань до підсумкового контролю.

В результаті вивчення даного освітнього компоненту здобувачі вищої освіти повинні засвоїти теоретичну основу «Психології осіб з порушеннями мовлення», а саме: розуміти фізіологічні механізми пізнавальних та емоційно-вольових процесів; удосконалити знання про закономірності розвитку пізнавальних та емоційно-вольових процесів в осіб з нормотиповим розвитком; засвоїти особливості розвитку пізнавальних та емоційно-вольових процесів в осіб з порушеннями мовлення; вміти здійснювати пошук методик спрямованих на вивчення психічних процесів їх модифікувати; вміти укомплектовувати корекційний матеріал для розвитку або формування пізнавальної та емоційно-вольової сфер в осіб з порушеннями мовлення.

Зміст робочої програми освітнього компонента

1. Метою викладання освітнього компонента (ОК) «Психологія осіб з порушеннями мовлення» є формування теоретичної та практичної фахової підготовки майбутніх логопедів, вчителів, вихователів: про особливості психічного розвитку осіб з порушеннями мовлення з первинно збереженим інтелектом та аналізаторними системами; причини виникнення мовленнєвих порушень; структуру і механізми відхилень у розвитку мовлення, а також симптоми їх прояву; прийоми та методи діагностики відхилень у психічному розвитку осіб з порушеннями мовлення; типи труднощів в навчанні; прийоми та методи формування процесів пізнавальної діяльності та емоційно-вольової сфери в осіб з порушеннями мовлення.

2. Обсяг ОК

Найменування показників	Характеристика освітнього компонента	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	2023-2024	2023-2024
Семестр вивчення	2	3
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять	60 год.	14 год.
Лекційні заняття	20 год.	6 год.
Практичні заняття	20 год.	4 год.
Лабораторні заняття	20 год.	4 год.
Самостійна та індивідуальна робота	60 год.	106 год.
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

3. Статус ОК: професійна підготовка.

4. Передумови для вивчення ОК

«Психологія осіб з порушеннями мовлення» є основою для вивчення навчальних дисциплін таких як: «Логопедія», «Логодидактика», «Логоритмика з методикою», «Спеціальні методики навчання дітей з порушеннями мовлення».

5. Програмні компетентності навчання ОК

ОК – «Психологія осіб з порушеннями мовлення» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта (Логопедія)» ООК – 16 ґрунтується на інтегральну компетентність (ІК), загальні компетентності (ЗК) та спеціальні (фахові) компетентності (СК), зокрема:

ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування

основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти в цілому та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 4 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9 – Здатність до міжособистісної взаємодії.

СК 2 – Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти, логопедії.

СК 3 – Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК 8 – Готовність до забезпечення діагностико-консультативної діяльності.

СК 9 – Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК 10 – Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами, з дітьми з порушеннями мовлення.

СК 11 – Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК 12 – Здатність організовувати дитячий колектив (в тому числі в інклюзивних закладах), створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК 13 – Здатність будувати гармонійні стосунки з особами з порушеннями мовленнєвого розвитку і з особливими освітніми потребами, їх сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК 14 – Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК 18 – Здатність застосовувати сучасні ефективні корекційні технології у роботі з дітьми раннього віку.

6. Очікувані результати навчання з ОК

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

РН 1 – Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 3 – Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 5 – Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації логопедичного супроводу в різних типах закладів.

PH 6 – Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з урахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

PH 8 – Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

PH 9 – Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

PH 10 – Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

PH 14 – Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вчителя, асистента вчителя зі спеціальної освіти, вчителя-логопеда.

PH 17 – Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

PH 19 – Володіти методиками раннього корекційного супроводу дітей із групи ризику виникнення порушень мовлення.

7. Засоби діагностики результатів навчання.

Форма підсумкового контролю успішності навчання здійснюється за методами оцінювання:

- усного контролю (фронтального та комбінованого опитування);
- письмового контролю (написання рефератів, конспектування літератури, виконання практичних завдань, ведення конспектів лекцій тощо);
- тестового контролю (комп'ютерні, усні, письмові тести);
- поточний, рубіжний та підсумковий контроль.
- модульний рейтинг, екзамен.

8. Програма навчальної ОК

Денна форма						
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль І						
«Науково-теоретичні та практичні основи психології осіб з порушеннями мовлення»						
Тема 1. Теоретичні аспекти «Психології осіб з порушеннями мовлення» як науки	8	2	2		2	
Тема 2. Психолого-педагогічні та клінічні причини порушень мовлення					2	
Тема 3. Методи діагностики та корекції психічних процесів	6	2	2		2	
Тема 4. Особливості розвитку відчуттів та сприймання в осіб з порушеннями мовлення	12	2	2	2	6	
Тема 5. Особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення	12	2	2	2	6	
Тема 6. Особливості розвитку пам'яті в осіб з порушеннями мовлення	12	2	2	2	6	
Тема 7. Особливості розвитку мисленневих операцій в осіб з порушеннями мовлення	12	2	2	2	6	
Тема 8. Особливості розвитку уяви в осіб з порушеннями мовлення	12	2	2	2	6	
Тема 9. Особливості розвитку мовлення в осіб з порушеннями мовлення	14	2	2	4	6	
Тема 10. Особливості розвитку мотивації в осіб з порушеннями мовлення	20	2	2	2	6	
Тема 11. Особливості розвитку вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення				2	6	
Тема 12. Особливості розвитку емоційної складової в осіб з порушеннями мовлення	12	2	2	2	6	
Разом годин	120	20	20	20	60	

Заочна форма						
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль I						
«Науково-теоретичні та практичні основи психології осіб з порушеннями мовлення»						
Тема 1. Теоретичні аспекти «Психології осіб з порушеннями мовлення» як науки	18	2			4	
Тема 2. Психолого-педагогічні та клінічні причини порушень мовлення					6	
Тема 3. Методи діагностики та корекції психічних процесів					6	
Тема 4. Особливості розвитку відчуттів та сприймання в осіб з порушеннями мовлення	66	2	2	2	10	
Тема 5. Особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення					10	
Тема 6. Особливості розвитку пам'яті в осіб з порушеннями мовлення					10	
Тема 7. Особливості розвитку мисленнєвих операцій в осіб з порушеннями мовлення					10	
Тема 8. Особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення					10	
Тема 9. Особливості розвитку мовлення в осіб з порушеннями мовлення					10	
Тема 10. Особливості розвитку мотивації в осіб з порушеннями мовлення					36	2
Тема 11. Особливості розвитку вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення	10					
Тема 12. Особливості розвитку емоційної складової в осіб з порушеннями мовлення	10					
Разом годин	120	6	4	4	106	

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточне оцінювання: усний контроль (фронтальне та комбіноване опитування); письмовий контроль (написання рефератів, конспектування літератури, виконання практичних завдань, ведення конспектів лекцій тощо); тестовий контроль (комп'ютерні, усні, письмові тести); поточний, рубіжний та підсумковий контроль.

Форми підсумкового контролю: модульний рейтинг, екзамен.

10. Критерії оцінювання результатів навчання.

Для ОК «Психологія осіб з порушеннями мовлення» формою підсумкового контролю яких є:

екзамен

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1				
Рейтингова оцінка в балах (r _k)	МКР	Самостійна робота		
18	30	12	40	100

Поточний контроль

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12 балів.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувача вищої освіти на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, мовних фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Здобувач вищої освіти т розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати мовні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за

		алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить лінгвістичні поняття, категорії; формулює правила; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості мовних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки лінгвістичної науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні мовні явища, процеси.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні мовні явища, процеси.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт,

він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувач, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непередготовленістю або недостатньою передготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота (12 балів)

Контроль за самостійною роботою здійснює лектор на консультаціях. Здобувачі вищої освіти для виконання завдань самостійної роботи, зазвичай, заводять окремий зошит.

Модульна контрольна робота (30 балів)

Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти з модуля ОК.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

У МКР входять 3 завдання: перше та друге теоретичні, третє – практичне. Перше завдання оцінюється – **10 балів**, друге – **10 балів**, третє – **10 балів**. Переведення умовних одиниць в оцінки проводиться за такою системою:

30 – 25 балів – "відмінно". Здобувач вищої освіти дав повну, розгорнуту, обґрунтовану відповідь на перше та друге теоретичні запитання, правильно виконав практичну частину завдань, допустив незначні неточності, які в цілому не впливають на розуміння ним навчального матеріалу і вміння ним оперувати.

24 – 19 балів – "добре". Здобувач вищої освіти дав відповідь на перше та друге теоретичне запитання МКР, та при цьому воно має певні неточності, які не впливають на загальну структуру, але вказують на часткове

нерозуміння матеріалу. Спостерігаються помилки під час виконання практичного завдання.

18 – 13 балів – "задовільно". Здобувач вищої освіти не правильно відповів на теоретичні запитання, допустив помилки при виконанні практичної роботи. Помилки вказують на часткове нерозуміння ним матеріалу.

12 – 7 балів – "незадовільно". Здобувач вищої освіти не зміг розкрити сутність теоретичного першого та другого питання, при відповіді допускав грубі помилки, які вказують на нерозуміння структури вивчення матеріалу. Незроблена практична частина завдань.

6 – 1 балів - незадовільно з проведенням додаткової роботи. Жодної вірної відповіді. Незроблена практична частина завдань.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Загальні критерії оцінювання навчального процесу

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1				
Рейтингова оцінка в балах (r_k)	МКР	Самостійна робота		
18	30	12	40	100

Рейтингова оцінка в балах (r_k) знань, умінь і навичок здобувача вищої освіти на навчальних заняттях (практичних, лабораторних, семінарських) з навчального (змістового) модуля проводиться за наступною формулою:

$$r_k = (0,05 \times r_k^c + 0,4) \times r_k^1$$

де: r_k^c – середня оцінка навчальної діяльності здобувача вищої освіти на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля, тобто частка від ділення суми всіх оцінок на їх кількість (беруться оцінки від 4 до 12);

r_k^1 – встановлений максимально можливий бал оцінювання результатів певної навчальної діяльності здобувача за результатами контрольного заходу поточного контролю з урахуванням її вагомості.

Отже, на навчальний (змістовий) модуль – I відведено 22 бала, 12 балів (r_k^1) дається на оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача на навчальних заняттях (практичних, лабораторних, семінарських) з навчального (змістового) модуля;

Наприклад: на навчальних заняттях здобувач вищої освіти отримав оцінки: 5, 9, 12, 11, 10. Середня оцінка навчальної діяльності здобувача вищої освіти на навчальних заняттях (практичних, лабораторних, семінарських) з навчального (змістового) модуля обчислюється так:

$$r^c_1 = \frac{5+9+12+11+10}{5} = \frac{47}{5} = 9.4$$

$$r^c_1 = 9,4$$

Рейтингова оцінка в балах (r_k) знань, умінь і навичок здобувача вищої освіти на навчальних заняттях (практичних, лабораторних, семінарських) з навчального (змістового) модуля у балах обчислюється:

$$r_1 = (0,05 \times 9,4 + 0,4) \times 12 = 10,44$$

Відповідно, з максимальних 12 можливих балів оцінювання результатів навчальної діяльності на навчальних заняттях (практичних, лабораторних, семінарських) з навчального (змістового) модуля студент набрав 10,44 балів (r_1).

Отже, рейтингова оцінка (**RD**) з кредитного модуля, атестація з якого передбачена у формі екзамену, визначається як сума рейтингової оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти (**RP** = $r^c_1 + r^c_2 + r^c_3 + r^c_4 + r^c_{\text{МКР}}$) та рейтингової оцінки за результатами екзамену (**RE**).

$$\mathbf{RD} = \mathbf{RP} + \mathbf{RE}, \text{ де } \mathbf{RP} = \left(\sum_k^n r^c_k \right), \text{ а } \mathbf{RE} = \left(\sum_k^n r^c_{\hat{a}} \right)$$

Рейтингове оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з кредитного модуля

Рейтингова оцінка кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS		Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100	A	відмінно	10	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	25	добре	
75-81	C	добре	30		
67-74	D	задовільно	25	задовільно	
60-66	E	достатньо	10		
35-59	FX	незадовільно		не зараховано	не зараховано
1-34	F	незадовільно з проведенням додаткової роботи		не допущено	

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача вищої освіти на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації здобувачем вищої освіти поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них.

Рейтингове оцінювання знань, навчальних досягнень

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
початковий	0-35	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	36-60	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
достатній	61-74	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати мовні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
середній	75-89	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить лінгвістичні поняття, категорії; формулює правила; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
високий	90-100	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв’язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв’язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Для програмного забезпечення навчальної дисципліни використовується:

1) навчально-методичні посібники:

1. Белова.О. *Діагностика та корекція агресії у дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення*: Монографія. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори 2006, 2017. 234 с.

2. Белова.О. *Подолання підвищеного рівня агресії у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку*: Монографія. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори 2006, 2018. 242 с.

3. Белова.О. *Подолання підвищеного рівня агресії у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку*: Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Медобори 2006, 2018. 98 с.

2) відео матеріали.

ЗМІСТ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Змістовий модуль I

«Науково-теоретичні та практичні основи психології осіб з порушеннями мовлення»

Тема 1. Теоретичні аспекти «Психології осіб з порушеннями мовлення» як науки

Тема 2. Психолого-педагогічні та клінічні причини порушень мовлення

Тема 3. Методи діагностики психічних процесів

Тема 4. Особливості розвитку відчуттів та сприймання в осіб з порушеннями мовлення

Тема 5. Особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення

Тема 6. Особливості розвитку пам'яті в осіб з порушеннями мовлення

Тема 7. Особливості розвитку мисленнєвих операцій в осіб з порушеннями мовлення

Тема 8. Особливості розвитку уяви в осіб з порушеннями мовлення

Тема 9. Особливості розвитку мовлення в осіб з порушеннями мовлення

Тема 10. Особливості розвитку мотивації в осіб з порушеннями мовлення

Тема 11. Особливості розвитку вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення

Тема 12. Особливості розвитку емоційної складової в осіб з порушеннями мовлення

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.1

Тема 1. Теоретичні аспекти «Психології осіб з порушеннями мовлення» як науки

Мета: Закріпити в здобувачів вищої освіти основні знання про предмет та завдання «Психології осіб з порушеннями мовлення», внутрісистемні та міжсистемні зв'язки з іншими науками; визначити завдання «Психології осіб з порушеннями мовлення».

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні

знати:

1. Поняття, предмет, об'єкт «Психології осіб з порушеннями мовлення».
2. Завдання ОК «Психології осіб з порушеннями мовлення».
3. Взаємозв'язок «Психології осіб з порушеннями мовлення» з іншими ОК.

вміти:

1. Визначати зв'язок «Психології осіб з порушеннями мовлення» з іншими ОК.
2. Орієнтуватись у понятті предмету, об'єкту ОК.

мати навички:

орієнтування у завданнях із «Психології осіб з порушеннями мовлення».

Питання та проблеми для обговорення:

1. Охарактеризуйте основні терміни: «порушення мовлення», «психологія», «Психології осіб з порушеннями мовлення».
2. Визначте предмет ОК «Психології осіб з порушеннями мовлення».
3. Розкрийте завдання Психології осіб з порушеннями мовлення»
4. Опишіть сутність психічних явищ.
5. Охарактеризуйте що включають у себе психічні властивості.
6. Розкрийте склад психічних процесів.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається:

- опитування;

- захист самостійної роботи.

Обладнання: схеми, таблиці.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте взаємозв'язок «Психології осіб з порушеннями мовлення» з іншими дисциплінами
2. Визначте основні завдання ОК «Психології осіб з порушеннями мовлення».

Форма звіту: обговорення.

Література

Основна: 1, 2, 3, 4.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.2

Тема 2. Психолого-педагогічні та клінічні причини порушень мовлення

Мета: Сформувати в здобувачів вищої освіти основні поняття про етіологію порушень мовлення, критичні періоди в розвитку мовленнєвої функції в осіб з порушеннями мовлення.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Етіологію порушень мовлення.
2. Поділ екзогено-органічних причин на центральні та периферичні порушення.
3. Причини постнатальної, перинатальної та натальної патології.
4. Критичні періоди в розвитку мовленнєвих функцій.

вміти:

1. Визначати основні причини порушень мовлення.
2. Розрізняти спадкові, функціональні, психологічні, психоневрологічні ті інші причини порушень мовлення.
3. Складати післяродовий анамнез.

мати навички:

1. Розрізняти причини порушення мовлення.

Питання та проблеми для обговорення:

1. Охарактеризуйте основні пренатальні причини порушення мовлення.
2. Розкрийте причини натальної патології.
3. Охарактеризуйте основні причини постнатальної патології, що впливають на порушення мовлення.
4. Розкрийте психологічні причини порушення мовлення.
5. Розкрийте педагогічні причини порушення мовлення.
6. Опишіть критичні періоди розвитку мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається:

- опитування;

- захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначати основні причини порушень мовлення.
2. Проаналізуйте причини перинатальної, натальної та постнатальної патології.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати реферат за вивченою темою.

Література

Основна: 1, 2.

Допоміжна: 7, 8, 14.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.3

Тема 2. Методи діагностики психічних процесів

Мета: Закріпити у здобувачів вищої освіти основні знання про методи діагностики психічних процесів.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Особливості організаційних методи у психології.
2. Використання емпіричних методів у психології.
3. Методи обробки даних у психології.
4. Інтерпретаційні методи у психології

вміти:

1. Характеризувати використовувати організаційних методи у спеціальній психології;
2. Застосовувати на практиці емпіричні методи;
3. Використовувати методи обробки даних у логопсихології.
4. Застосовувати на практиці Інтерпретаційні методи у логопсихології

мати навички:

1. Орієнтування у методах діагностики у логопсихології.

Питання та проблеми для обговорення:

1. Розкрийте організаційні методи дослідження.
2. Опишіть емпіричні методи діагностики.
3. Розкрийте основні методи обробки даних.
4. Охарактеризуйте інтерпретаційні методи дослідження.
5. Розкрийте метод тестового дослідження.
6. Опишіть метод бесіди.
7. Охарактеризуйте метод анкетування.
8. Опишіть проєктивні методи дослідження.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається:

- опитування;

- захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розкрийте метод тестового дослідження.
2. Опишіть метод бесіди.
3. Охарактеризуйте метод анкетування.

Форма звіту: співбесіда.

Література

Основна: 1, 2.

Допоміжна: 2, 4.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема 4. Особливості розвитку відчуттів та сприймання в осіб з порушеннями мовлення

Мета: Сформувати в здобувачів вищої освіти науково-теоретичні знання про відчуття та сприймання їх фізіологічну основу; закономірності розвитку відчуттів та сприймання в осіб з нормотиповим розвитком; особливості розвитку відчуттів та сприймання в осіб з порушеннями мовлення; методи діагностики та корекції.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Поняття про відчуття, сприймання та їх фізіологічну основу.
2. Закономірності розвитку відчуттів та сприймання осіб з нормотиповим розвитком.
3. Особливості розвитку відчуттів та сприймання в осіб з порушеннями мовлення.
4. Методи діагностики сприймання.
5. Навчально-корекційна робота з формування сприймання в осіб з порушеннями мовлення.

вміти: 1. Розробляти діагностичний матеріал для дослідження даного психічного процесу. 2. Складати навчально-корекційні заняття з формування даного психічного процесу.

мати навички: орієнтування науково-теоретичній та практичній літературі з вивченої теми.

Питання та проблеми для обговорення:

ВІДЧУТТЯ

1. Визначте поняття відчуття та їх фізіологічну основу.
2. Опишіть закономірності розвитку відчуттів у дітей раннього віку з нормотиповим розвитком.
3. Опишіть закономірності розвитку відчуттів у дітей дошкільного віку з нормотиповим розвитком.
4. Опишіть закономірності розвитку відчуттів у дітей молодшого шкільного віку з нормотиповим розвитком.
5. Розкрийте методи діагностики сприймання.
6. Складіть навчально-корекційне заняття з формуванням відчуттів в осіб з порушеннями мовлення.

СПРИЙМАННЯ

1. Визначте поняття сприймання та їх фізіологічну основу.
2. Опишіть закономірності розвитку сприймання у дітей раннього віку з нормотиповим розвитком.
3. Опишіть закономірності розвитку сприймання у дітей дошкільного віку з нормотиповим розвитком.
4. Опишіть закономірності розвитку сприймання у дітей молодшого шкільного віку з нормотиповим розвитком.
5. Охарактеризуйте особливості розвитку сприймання в осіб з порушеннями мовлення.
6. Розкрийте методи діагностики сприймання.
7. Складіть навчально-корекційне заняття з формуванню сприйняття в осіб з порушеннями мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається:

- опитування;
- захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте поняття про сприймання. Фізіологічні основи відчуття, сприймання.
2. Опишіть закономірності розвитку сприймання осіб з нормотиповим розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження відчуттів, сприймання у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження відчуттів, сприймання для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Допоміжна: 10, 11, 14.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема 6. Особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення

Мета: Сформувати в здобувачів вищої освіти загальні знання про увагу; закономірностями розвитку уваги в осіб з нормотиповим розвитком; особливостями розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення; методами діагностики та корекції.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Поняття про увагу та її фізіологічну основу.
2. Закономірності розвитку уваги в осіб з нормотиповим розвитком (ранній, дошкільний, молодший шкільний вік).
3. Особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення.
4. Методи діагностики сприймання.
5. Навчально-корекційна робота з формування уваги в осіб з порушеннями мовлення.

вміти: 1. Розробляти діагностичний матеріал для дослідження уваги для дітей з типовим та порушеним мовленнєвим розвитком. 2. Складати навчально-корекційні заняття з формування в осіб з порушеннями мовлення.

мати навички: орієнтування науково-теоретичній та практичній літературі з вивченої теми.

Питання та проблеми для обговорення:

1. Визначте поняття уваги та їх фізіологічну основу.
2. Опишіть закономірності розвитку уваги в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Охарактеризуйте особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення.
4. Розкрийте методи діагностики уваги.
5. Складіть навчально-розвиткове заняття з формування властивостей уваги в осіб з порушеннями мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається:
- опитування; захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Опишіть науково-теоретичні погляди щодо сутності уваги її види та класифікація.
2. Проаналізуйте закономірності розвитку уваги в осіб з нормотиповим розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методiku для дослідження уваги у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методiku дослідження уваги для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Допоміжна: 9, 10, 11, 14.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема 5. Особливості розвитку пам'яті в осіб з порушеннями мовлення

Мета: Сформувати здобувачів вищої освіти загальні знання про психічний процес – пам'ять його види та класифікацію; закономірностями розвитку пам'яті в осіб з нормотиповим розвитком; особливостями розвитку пам'яті в осіб з порушеннями мовлення; методами діагностики та корекції.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Поняття про пам'ять та її фізіологічну основу.
2. Закономірності розвитку пам'яті в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Особливості розвитку пам'яті в осіб з порушеннями мовлення.
4. Методи діагностики сприймання.
5. Навчально-розвивальна робота з формування пам'яті в осіб з порушеннями мовлення.

вміти: 1. Укомплектувати діагностичний матеріал спрямований на дослідження пам'яті осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку. 2. Складати навчально-розвивальні заняття з формування пам'яті осіб з порушеннями мовлення.

мати навички: орієнтування науково-теоретичній та практичній літературі з вивченої теми.

Питання та проблеми для обговорення:

2. Опишіть закономірності розвитку пам'яті в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Охарактеризуйте особливості розвитку пам'яті у дітей з ПМР.
4. Розкрийте методи діагностики пам'яті.
5. Складіть навчально-корекційне заняття з формуванню пам'яті осіб з порушеннями мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається: опитування; захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Охарактеризуйте поняття про пам'ять її види та класифікацію.
2. Закономірності розвитку пам'яті в осіб з нормотиповим розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження пам'яті у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження пам'яті для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література.

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Допоміжна: 10, 11, 14.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема 7. Особливості розвитку мисленнєвих операцій в осіб з порушеннями мовлення

Мета: Сформувати в здобувачів вищої освіти загальні знання про мислення; закономірностями розвитку мислення в осіб з нормотиповим розвитком; особливостями розвитку мислення в осіб з порушеннями мовлення; методами діагностики та корекції.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Поняття про мислення та її класифікацію.
2. Закономірності розвитку мислення в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Особливості розвитку мислення в осіб з порушеннями мовлення.
4. Методи діагностики сприймання.
5. Навчально-корекційна робота з формування мислення в осіб з порушеннями мовлення.

вміти: 1. Розробляти діагностичний матеріал для дослідження мислення для в осіб з порушеннями мовлення. 2. Скласти навчально-корекційні заняття з формування мислення в осіб з порушеннями мовлення.

мати навички: орієнтування науково-теоретичній та практичній літературі з вивченої теми.

Питання та проблеми для обговорення:

1. Визначте поняття мислення та її особливості.
2. Опишіть закономірності розвитку мислення в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Охарактеризуйте особливості розвитку мислення в осіб з порушеннями мовлення.
4. Розкрийте методи діагностики мислення.
5. Складіть навчально-корекційне заняття з формування мислення в осіб з порушеннями мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається: опитування; захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Визначте поняття про мислення. Особливості мисленнєвої діяльності.
2. Охарактеризуйте закономірності розвитку мислення в осіб з нормотиповим розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження мислення у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження мислення для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література.

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Допоміжна: 10, 11, 14.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема 8. Особливості розвитку уяви в осіб з порушеннями мовлення

Мета: Сформувати в здобувачів вищої освіти загальні знання про уяву; закономірностями розвитку уяви в осіб з нормотиповим розвитком; особливостями розвитку уяви в осіб з порушеннями мовлення; методами діагностики та корекції.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Поняття про уяву та її види.
2. Закономірності розвитку уяви в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Особливості розвитку уяви в осіб з порушеннями мовлення.
4. Методи діагностики сприймання.
5. Навчально-розвиткова робота з формування уяви в осіб з порушеннями мовлення.

вміти: 1. Розробляти діагностичний матеріал для дослідження уяви для осіб з порушеннями мовлення. 2. Складати навчально-розвиткові заняття з формування уяви в осіб з порушеннями мовлення.

мати навички: орієнтування науково-теоретичній та практичній літературі з вивченої теми.

Питання та проблеми для обговорення:

1. Визначте поняття уяви та її особливості.
2. Опишіть закономірності розвитку уяви в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.
3. Охарактеризуйте особливості розвитку уяви в осіб з порушеннями мовлення.
4. Розкрийте методи діагностики уяви у психології.
5. Складіть навчально-корекційне заняття з формування уяви в осіб з порушеннями мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається: опитування; захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте поняття про уяву її функції та особливості.
2. Опишіть закономірності розвитку уяви в осіб з нормотиповим розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження уяви у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження уяви для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література.

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Допоміжна: 10, 11, 14.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема 9. Особливості розвитку мовлення в осіб з порушеннями мовлення

Мета: Сформувані в здобувачів вищої освіти загальні знання про мовлення; закономірностями розвитку мовлення в осіб з нормотиповим розвитком; особливостями розвитку мовлення в осіб з порушеннями мовлення; методами діагностики та корекції.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Поняття про мовлення та її функції.
2. Закономірності розвитку мовлення в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Особливості розвитку мовлення в осіб з порушеннями мовлення.
4. Методи діагностики сприймання.
5. Навчально-корекційна робота з формування мовлення в осіб з порушеннями мовлення.

вміти: Розробляти діагностичний матеріал для дослідження мовлення для в осіб з порушеннями мовлення. Складати навчально-корекційні заняття з формування мовлення в осіб з порушеннями мовлення.

мати навички: орієнтування науково-теоретичній та практичній літературі з вивченої теми.

Питання та проблеми для обговорення:

1. Визначте поняття про мовлення та її функції.
2. Опишіть закономірності розвитку мовлення в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.
3. Охарактеризуйте особливості розвитку мовлення в осіб з порушеннями мовлення.
4. Розкрийте методи діагностики мовлення у психології.
5. Складіть навчально-корекційне заняття з формуванню мовлення в осіб з порушеннями мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається: опитування; захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Проаналізуйте поняття про мову, мовлення її функції. Фізіологічні основи мовлення.
2. Опишіть закономірності розвитку мовлення в осіб з нормотиповим розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження мовлення у дітей дошкільного віку.
2. Сформувані методику дослідження мовлення для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література.

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Допоміжна: 10, 11, 14.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема 10. Особливості розвитку мотиваційної спрямованості в осіб з порушеннями мовлення

Мета: Сформувати в здобувачів вищої освіти загальні знання про мотивацію; закономірностями розвитку мотивації в осіб з нормотиповим розвитком; особливостями розвитку мотивації в осіб з порушеннями мовлення; методами діагностики та корекції.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Поняття про мотивації та її види.
2. Закономірності розвитку мотивації в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Особливості розвитку мотивації в осіб з порушеннями мовлення.
4. Методи діагностики сприймання.
5. Навчально-корекційна робота з формування мотивації в осіб з порушеннями мовлення.

вміти: Розробляти діагностичний матеріал для дослідження мотивації для в осіб з порушеннями мовлення. Складати навчально-корекційні заняття з формування мотивації в осіб з порушеннями мовлення.

мати навички: орієнтування науково-теоретичній та практичній літературі з вивченої теми.

Питання та проблеми для обговорення:

1. Визначте поняття мотивації.
2. Опишіть закономірності розвитку мотивації в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Охарактеризуйте особливості розвитку мотивації в осіб з порушеннями мовлення.
4. Розкрийте методи діагностики мотивації у психології.
5. Складіть навчально-корекційне заняття з формування мотивації в осіб з порушеннями мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається: опитування; захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте поняття про мотивацію її види.
2. Опишіть закономірності розвитку мотивації в осіб з нормотиповим розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження мотивації у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження мотивації для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література.

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Допоміжна: 2, 5, 10, 11, 13, 14.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Тема 11. Особливості розвитку вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення

Мета: Сформувати в здобувачів вищої освіти загальні знання про волю; закономірностями розвитку вольових якостей в осіб з нормотиповим розвитком; особливостями розвитку вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення; методами діагностики та корекції.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Науково-теоретичні поняття про волю.
2. Закономірності розвитку волі в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Особливості розвитку вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення.
4. Методи діагностики сприймання.
5. Навчально-корекційна робота з формування вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення.

вміти: Розробляти діагностичний матеріал для дослідження вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення. Складати навчально-корекційні заняття з формування вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення.

мати навички: орієнтування науково-теоретичній та практичній літературі з вивченої теми.

Питання та проблеми для обговорення:

1. Визначте поняття волі.
2. Опишіть закономірності розвитку вольових якостей в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.
3. Охарактеризуйте особливості розвитку вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення.
4. Розкрийте методи діагностики волі у психології.
5. Складіть навчально-корекційне заняття з формуванню вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається: опитування; захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте поняття про вольові процеси особистості.
2. Опишіть закономірності розвитку вольових якостей в осіб з нормотиповим розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження вольових якостей у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження вольових якостей у дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література.

Основна: 1, 2, 3, 4, 5. Допоміжна: 1, 10, 11, 12, 14.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Тема 12. Особливості розвитку емоційної складової в осіб з порушеннями мовлення

Мета: Сформувати в здобувачів вищої освіти загальні знання про емоції; закономірностями розвитку емоції в осіб з нормотиповим розвитком; особливостями розвитку емоції в осіб з порушеннями мовлення; методами діагностики та корекції.

Для допуску до занять здобувачі вищої освіти повинні знати:

1. Науково-теоретичні поняття про емоції.
2. Закономірності розвитку емоцій в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Особливості розвитку емоцій в осіб з порушеннями мовлення.
4. Методи діагностики емоцій.
5. Навчально-корекційна робота з формування емоцій в осіб з порушеннями мовлення.

вміти: 1. Розробляти діагностичний матеріал для дослідження емоційних переживань в осіб з порушеннями мовлення. 2. Складати навчально-корекційні заняття з формування емоцій в осіб з порушеннями мовлення.

мати навички: орієнтування науково-теоретичній та практичній літературі з вивченої теми.

Питання та проблеми для обговорення:

1. Визначте поняття емоцій.
2. Опишіть закономірності розвитку емоцій в осіб з нормотиповим розвитком.
3. Охарактеризуйте особливості розвитку емоцій в осіб з порушеннями мовлення.
4. Розкрийте методи діагностики емоцій у психології.
5. Складіть навчально-корекційне заняття з формуванню емоцій в осіб з порушеннями мовлення.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять:

На закріплення теми відводиться – 2 години у продовж яких відбувається:

- опитування;

- захист самостійної роботи;

Обладнання: таблиці, схеми.

Місце проведення: аудиторне заняття.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Охарактеризуйте поняття про емоції та почуття їх особливості.
2. Проаналізуйте закономірності розвитку емоції в осіб з нормотиповим розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження емоцій у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження емоцій для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література. Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6. Допоміжна: 3, 4, 6, 10, 11, 14.

МЕТОДИЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Під час оцінювання результатів виконання здобувачами СРЗВО враховується рівень засвоєння здобувачем навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання; уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань; обґрунтованість і логічність викладення самостійно вивченого матеріалу; повноту розкриття теми навчальної дисципліни; оформлення матеріалів згідно з вимогами.

Завдання самостійної роботи можуть бути теоретичного, творчого, методичного та практичного характеру.

Оцінювання результатів виконання завдань СРЗВО відбувається за 12-бальною шкалою; завдань теоретичного характеру – за 8-бальною шкалою (табл.1).

Підсумкова оцінка контролю за виконанням СРЗВО обчислюється за формулою : $r_k = (0,05 \times r_k^c + 0,4) \times r_k^`$

де: r_k^c – середня оцінка навчальної діяльності здобувача за результатами виконання СР (частка від ділення суми всіх оцінок на їх кількість);

$r_k^`$ – встановлений максимально можливий бал оцінювання результатів певної навчальної діяльності студента за результатами контрольного заходу поточного контролю з урахуванням її вагомості.

Таблиця 1

Шкала оцінювання самостійної роботи (максимальна кількість балів)			
завдання теоретичного характеру	завдання творчого характеру	завдання методичного характеру	завдання практичного характеру
8	12	12	12
<ul style="list-style-type: none"> - конспект; - повідомлення за завданнями практичних занять; - таблиця за результатами вивчення наукової літератури; - блок-схема за результатами вивчення наукової літератури 	<ul style="list-style-type: none"> - есе; - доповідь за результатами теоретико-практичного дослідження 	<ul style="list-style-type: none"> - конспект заняття; - комплекс завдань/вправ (презентація); - кейс дидакт. матеріалів (презентація / роздатковий матеріал) 	<ul style="list-style-type: none"> - відеозвіт виконаного завдання з письмовим самоаналізом; - аудіозвіт виконаного завдання з письмовим самоаналізом; - протоколи результатів діагностики осіб з ПМР; - матеріали просвітницького характеру (пам'ятки, інформаційні буклети, постери тощо)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЗАВДАНЬ

Критерії оцінювання конспекту, повідомлення за завданнями практичних занять

8 балів – робота має чітку структуру, повний обсяг, обґрунтовані усі складові; логічно викладений матеріал; не містить зайвої інформації; наявні посилання на джерела;

7-6 балів – робота обґрунтована, розгорнута; більшість структурних компонентів висвітлено; допущено окремі неточності, які в цілому не впливають на розуміння здобувачем навчального матеріалу і вміння ним оперувати;

5-4 бали – робота не повна, порушена послідовність і логічність викладу матеріалу; не уся інформація стосується теми; пропущені суттєві складові відповіді; некоректні посилання на джерела;

3-1 бали – структурні компоненти висвітлено фрагментарно або нерозкриті; відсутні посилання на джерела; не відповідає критерію науковості.

Критерії оцінювання таблиць, блок-схем

8 балів – робота має чітку структуру, повний обсяг, логічно пов'язані компоненти, не містить зайвої інформації; достатньо деталізована;

7-6 балів – допущено окремі неточності; частково порушена послідовність розміщення графічних елементів у блок-схемі; недостатня повнота наповнення таблиці;

5-4 бали – робота не повна, порушена послідовність і логічність розташування структурних частин; не уся інформація стосується теми;

3-1 бали – таблиця заповнена фрагментарно; дані не відображаються.

Критерії оцінювання доповіді, есе

10-12 балів – зміст роботи має системний характер, відображає творчий підхід; використано широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки, містить елементи наукового аналізу, логічно викладений; використано різноманітні джерела інформації з коректними посиланнями.

9-8 балів – робота має чітку структуру, повний обсяг, обґрунтовані усі складові; логічно викладений матеріал; не містить зайвої інформації; наявні посилання на джерела;

7-6 балів – робота обґрунтована, розгорнута; більшість структурних компонентів висвітлено; допустив окремі неточності, які в цілому не впливають на розуміння ним навчального матеріалу і вміння ним оперувати;

5-4 бали – робота не повна, порушена послідовність і логічність викладу матеріалу; не уся інформація стосується теми; пропущені суттєві складові відповіді; некоректні посилання на джерела;

3-1 бали – структурні компоненти висвітлено фрагментарно або нерозкриті; відсутні посилання на джерела; не відповідає критерію науковості.

Критерії оцінювання конспектів занять; комплексів завдань/вправ; кейсів дидактичних матеріалів

10-12 балів – зміст роботи має системний характер, відображає творчий підхід; використано широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки, відповідає поставленим науковим цілям; логічно викладений; відображено авторський підхід здобувача;

9-8 балів – робота має чітку структуру, повний обсяг, обґрунтовані усі складові; логічно викладений матеріал; не містить зайвої інформації; достатньо деталізована; вправи/завдання різноманітні;

7-6 балів – робота обґрунтована, розгорнута; більшість структурних компонентів висвітлено; допущено окремі неточності, які в цілому не впливають на загальну структурну схему (заняття, комплексу вправ);

5-4 бали – робота неповна, порушена послідовність і логічність викладу матеріалу у конспекті заняття; не уся інформація стосується теми; пропущені суттєві складові; більшість вправ/завдань однотипні, недостатньо унаочнені;

3-1 бали – порушена послідовність структурних компонентів заняття; не відповідає критерію науковості; подані окремі компоненти дидактичного матеріалу; зміст вправ/завдань не відповідає дидактичним вимогам.

Критерії оцінювання відео-/аудіо звітів, діагностичних протоколів; матеріалів просвітницького характеру

10-12 балів – робота цілісна; відповідає змісту поставленого завдання; відображає творчий підхід; використано широкий арсенал засобів для досягнення мети; робота відповідає поставленим науковим цілям; відображено авторський підхід здобувача;

9-8 балів – робота має чітку структуру, у повному обсязі; представлений матеріал відповідає принципу доступності, не містить зайвої інформації; висвітлені важливі деталі; використано різноманітні засоби;

7-6 балів – робота розгорнута; наповнена адекватним змістом; допущено окремі неточності, які в цілому не впливають на загальну структурну схему відео-, аудіо звіту, просвітницького матеріалу;

5-4 бали – робота неповна, порушена послідовність і логічність викладу матеріалу; не уся інформація стосується теми; пропущені суттєві складові;

3-1 бали – порушена послідовність структурних компонентів завдання; не відповідає критерію науковості; містить неточну (неперевірену, необґрунтовану) інформацію.

Не приймаються на оцінювання:

- 1) ідентичні роботи;
- 2) роботи з плагіатом

За невчасну подачу роботи знімається 1 бал.

ТЕМАТИКА САМОСТІЙНИХ РОБІТ

Тема 1. Тема 1. Теоретичні аспекти «Психології осіб з порушеннями мовлення» як науки

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте взаємозв'язок «Психології осіб з порушеннями мовлення» з іншими дисциплінами.
2. Визначте основні завдання «Психології осіб з порушеннями мовлення».

Форма звіту: обговорення.

Література. Основна: 1, 2, 3, 4.

Тема 2. Психолого-педагогічні та клінічні причини порушень мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Опишіть перинатальну патологію.
2. Розкрийте натальну та постнатальну патологію.
3. Охарактеризуйте класифікації порушень мовлення.

Форма звіту: обговорення.

Література. Основна: 1, 2. Допоміжна: 7, 8, 14.

Тема 2. Методи діагностики психічних процесів

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте метод тестового дослідження.
2. Опишіть метод бесіди.
3. Охарактеризуйте метод анкетування.

Форма звіту: співбесіда.

Література. Основна: 1, 2. Допоміжна: 2, 4.

Тема 4. Особливості розвитку відчуттів та сприймання в осіб з порушеннями мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте поняття про сприймання. Фізіологічні основи відчуття, сприймання.
2. Опишіть закономірності розвитку сприймання осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження сприймання у дітей дошкільного віку.
2. Сформулювати методику дослідження сприймання для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література. Основна: 1, 2, 3, 4, 5. Допоміжна: 10, 11, 14.

Тема 5. Особливості розвитку пам'яті в осіб з порушеннями мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Охарактеризуйте поняття про пам'ять її види та класифікацію.
2. Закономірності розвитку пам'яті в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження пам'яті в дітей дошкільного віку.
2. Сформуванати методику дослідження пам'яті для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література. Основна: 1, 2, 3, 4, 5. Допоміжна: 10, 11, 14.

Тема 6. Особливості розвитку уваги в осіб з порушеннями мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Опишіть науково-теоретичні погляди щодо сутності уваги її види та класифікація.
2. Проаналізуйте закономірності розвитку уваги в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження уваги у дітей дошкільного віку.
2. Сформуванати методику дослідження уваги для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література. Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Допоміжна: 10, 11, 14.

Тема 7. Особливості розвитку мисленнєвих операцій в осіб з порушеннями мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Визначте поняття про мислення. Особливості мисленнєвої діяльності.
2. Охарактеризуйте закономірності розвитку мислення в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження мислення у дітей дошкільного віку.
2. Сформуванати методику дослідження мислення для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Допоміжна: 10, 11, 14.

Тема 8. Особливості розвитку уяви в осіб з порушеннями мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте поняття про уяву її функції та особливості.

2. Опишіть закономірності розвитку уяви в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження уяви у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження уяви для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Допоміжна: 10, 11, 14.

Тема 9. Особливості розвитку мовлення в осіб з порушеннями мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Проаналізуйте поняття про мову, мовлення її функції Фізіологічні основи мовлення.
2. Опишіть закономірності розвитку мовлення в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження мовлення у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження мовлення для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Допоміжна: 10, 11, 14.

Тема 10. Особливості розвитку мотиваційної спрямованості в осіб з порушеннями мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте поняття про мотивацію її види.
2. Опишіть закономірності розвитку мотивації в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробити методику для дослідження мотивації у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження мотивації для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Допоміжна: 2, 5, 10, 11, 13, 14.

Тема 11. Особливості розвитку вольових якостей в осіб з порушеннями мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розкрийте поняття про вольові процеси особистості.
2. Опишіть закономірності розвитку вольових якостей в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Укомплектувати методику для дослідження вольових якостей у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження вольових якостей для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література. Основна: 1, 2, 3, 4, 5. Допоміжна: 1, 10, 11, 12, 14.

Тема 12. Особливості розвитку емоційної складової в осіб з порушеннями мовлення

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Охарактеризуйте поняття про емоції та почуття їх особливості.
2. Проаналізуйте закономірності розвитку емоції в осіб з нормотиповим психофізичним розвитком.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Укомплектувати методику для дослідження емоцій у дітей дошкільного віку.
2. Сформувати методику дослідження емоцій для дітей молодшого шкільного віку.

Форма звіту: письмова робота.

Література. Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6. Допоміжна: 3, 4, 6, 10, 11, 14.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Визначте поняття, об'єкт, предмет, завдання курсу «Психологія осіб з порушеннями мовлення».
2. Розкрийте організаційні методи дослідження.
3. Опишіть емпіричні методи діагностики.
4. Порівняйте розвиток сприймання в дітей раннього віку з нормотиповим та з порушеннями мовлення.
5. Проаналізуйте розвиток процесів сприймання в дітей дошкільного віку з нормотиповим та порушеним мовленням.
6. Розкрийте специфіку порушень зорового сприйняття (предметна агнозія та симультанна агнозія).
7. Охарактеризуйте специфіку порушень зорового сприйняття (лицьова агнозія, символічна агнозія та кольорова агнозія).
8. Визначте особливості розвитку зорового сприйняття в дітей з порушеннями мовлення.
9. Опишіть специфіку порушень оптико-просторового гнозису в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
10. Опишіть специфіку порушень слухового сприйняття.
11. Розкрийте фонетичні порушення слухового сприйняття.
12. Визначте види тактильної (сенситивної) агнозії.
13. Порівняйте розвиток уваги в дітей раннього віку з нормотиповим та порушеним мовленням.
14. Проаналізуйте розвиток уваги в дітей дошкільного віку з порушеним мовленням.
15. Охарактеризуйте особливості розвитку властивостей уваги в дітей з порушеннями мовлення.
16. Охарактеризуйте особливості розвитку концентрації уваги в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
17. Проаналізуйте розвиток пам'яті в дітей дошкільного віку з порушеним мовленням.
18. Опишіть особливості розвитку пам'яті у дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
19. Розкрийте відмінності в розвитку мисленнєвих операцій в дітей дошкільного віку з типовим та порушеним мовленням.
20. Розкрийте особливості розвитку мислення в дітей з порушеннями мовлення.
21. Розкрийте особливості розвитку мислення в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
22. Проаналізуйте особливості розвитку мовлення в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
23. Розкрийте особливості розвитку мовлення в дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення.
24. Опишіть особливості розвитку мовлення в дітей фонетичним недорозвиненням мовлення.

25. Проаналізуйте особливості розвитку уяви в дітей з порушеннями мовлення.
26. Охарактеризуйте особливості розвитку мотивації в дітей з порушеннями мовлення.
27. Визначте особливості розвитку вольових якостей в дітей з порушеннями мовлення.
28. Розкрийте відмінності в розвитку емоційних проявів в дітей дошкільного віку з типовим та порушеним мовленням.
29. Проаналізуйте особливості прояву агресії у дітей з порушеннями мовлення.
30. Охарактеризуйте особливості розвитку емоцій в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
31. Охарактеризуйте методи діагностики сприймання у дітей з порушеннями мовлення.
32. Розкрийте методи діагностики відчуттів у дітей з порушеннями мовлення.
33. Опишіть методи обстеження уваги у дітей з порушеннями мовлення.
34. Опишіть методи діагностики обсягу уваги в дітей з порушеннями мовлення.
35. Розкрийте методи діагностики концентрації уваги в дітей з порушеннями мовлення.
36. Опишіть методи діагностики розподілу уваги у дітей з порушеннями мовлення.
37. Опишіть методи діагностики короткочасної пам'яті в дітей з порушеннями мовлення.
38. Визначте методи дослідження довготривалої пам'яті в дітей з порушеннями мовлення.
39. Охарактеризуйте методи діагностики слухової пам'яті в дітей з порушеннями мовлення.
40. Опишіть методику для вивчення слухомовленнєвої пам'яті в дітей з порушеннями мовлення.
41. Визначте методи дослідження зорової пам'яті в дітей з порушеннями мовлення.
42. Охарактеризуйте методи діагностики мислення в дітей з порушеннями мовлення.
43. Розкрийте методи діагностики абстрактного мислення в дітей з порушеннями мовлення.
44. Опишіть методи діагностики вербально-логічного мислення в дітей з порушеннями мовлення.
45. Визначте методи дослідження продуктивності мислення в дітей з порушеннями мовлення.
46. Опишіть методи діагностики розумових операцій в дітей з порушеннями мовлення.
47. Охарактеризуйте методи діагностики творчої уяви в дітей з порушеннями мовлення.
48. Розкрийте методи діагностики репродуктивної уяви в дітей з порушеннями мовлення.
49. Проаналізуйте специфіку дослідження довільної уяви в дітей з порушеннями мовлення.

50. Опишіть методи обстеження фонематичного сприймання в дітей з порушеннями мовлення.
51. Розкрийте методи вивчення кінестетичного праксису в дітей з порушеннями мовлення.
52. Опишіть методи обстеження кінетичного праксису в дітей з порушеннями мовлення.
53. Розкрийте методи обстеження орального праксису в дітей з порушеннями мовлення.
54. Визначте методи обстеження артикуляційного праксису в дітей з порушеннями мовлення.
55. Розкрийте методику на вивчення зорово-моторної координації в дітей з порушеннями мовлення.
56. Проаналізуйте специфіку дослідження мотивації до навчання у дітей з порушеннями мовлення.
57. Опишіть специфіку обстеження вольових якостей в дітей з порушеннями мовлення.
58. Охарактеризуйте методики, що направлені на вивчення емоційних переживань у дітей з порушеннями мовлення.
59. Розкрийте методи дослідження негативних переживань (тривога, депресія) в дітей з порушеннями мовлення.
60. Опишіть проєктивні типи методик, що направлені на вивчення агресивних проявів в дітей з порушеннями мовлення.
61. Опишіть методичні прийоми з формування тактильного праксису в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
62. Розкрийте методичні прийоми з формування орального праксису в дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення.
63. Визначте методичні прийоми з корекції артикуляційного праксису в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
64. Охарактеризуйте методичні прийоми для формування зорового сприймання в дітей з фонетичним недорозвиненням мовлення.
65. Аргументуйте методичні прийоми, що спрямовані на розвиток фонетичного сприймання в дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення.
66. Проаналізуйте методичні прийоми для формування просторового праксису в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
67. Перерахуйте та опишіть методичні прийоми для формування зорово-моторної координації в дітей з порушеннями мовлення.
68. Розкрийте прийоми, що спрямовані на формування слухомовленнєвої пам'яті в дітей з порушеннями мовлення.
69. Опишіть методичні прийоми з формування короткочасної пам'яті в дітей фонетичним недорозвиненням мовлення.
70. Визначте прийоми з формування довготривалої пам'яті в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
71. Охарактеризуйте прийоми з формування слухової пам'яті в дітей з порушеннями мовлення.

72. Проаналізуйте прийоми з формування зорової пам'яті в дітей з порушеннями мовлення.
73. Перерахуйте та опишіть прийоми з формування властивостей уваги у дітей з порушеннями мовлення.
74. Аргументуйте сутність прийомів з формування слухової пам'яті в дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення.
75. опишіть прийоми з корекції об'єму уваги в дітей з порушеннями мовлення.
76. Розкрийте прийоми, що спрямовані на формування слухової уваги в дітей з загальним недорозвиненням мовлення.
77. Визначте прийоми з корекції обсягу уваги в дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення.
78. Розкрийте методи діагностики концентрації уваги в дітей з порушеннями мовлення.
79. Охарактеризуйте методичні прийоми з формування розподілу уваги в дітей з фонетичним недорозвиненням мовлення.
80. Проаналізуйте прийоми, що спрямовані на розвиток комунікативних вмінь в дітей з порушеннями мовлення.
81. Перерахуйте та опишіть прийоми з формування мисленнєвих операцій в дітей з порушеннями мовлення.
82. Аргументуйте прийоми, що спрямовані на розвиток абстрактного мислення в дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення.
83. опишіть методичні прийоми з формування вербально-логічного мислення в дітей з порушеннями мовлення
84. Розкрийте методичні прийоми з формування продуктивності мислення в дітей з порушеннями мовлення
85. Визначте прийоми з розвитку творчої уяви в дітей з порушеннями мовлення.
86. Охарактеризуйте вправи для формування позитивних вольових якостей у дітей з порушеннями мовлення.
87. Проаналізуйте методичні прийоми з формування навчальної мотивації в дітей з порушеннями мовлення.
88. Перерахуйте та опишіть методики, що направлені на дослідження загальної готовності до школи дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення.
89. Визначте прийоми, що направлені на формування позитивних емоцій у дітей з порушеннями мовлення.
90. Охарактеризуйте прийоми, що направлені на запобігання негативних проявів емоцій в дітей з порушеннями мовлення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конопляста С. Ю., Сак Т. В. *Логопсихологія* Київ : Знання, 2010.
2. Мартиненко І. *Логопсихологія. Курс лекцій* : навч. посіб. Київ, 2016. 116 с.
3. Павелків Р.В., Цигипало О.П. *Дитяча психологія*: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2008.
4. Дуткевич Т. В. *Дитяча психологія*. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
5. Дуткевич Т.В. *Загальна психологія. Теоретичний курс*. навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 388 с.
6. Белова. О. *Діагностика та корекція агресії у дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення*: Монографія. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори 2006, 2017. 234 с.

Допоміжна

1. Белова О. Теоретичне обґрунтування вольової готовності до школи дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні питання гуманітарних наук міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Гельветика, вип. 40, Т.1, 2021. С. 204–208.
2. Белова О.Б. Діагностика мотиваційної спрямованості дітей старшого дошкільного віку з логопатологією. *Актуальні питання гуманітарних наук міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Гельветика, вип. 51, 2022. С. 419–423.
3. Белова О.Б. Концептуально-методологічні підходи до діагностики емоційного компоненту мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з логопатологією. *Інноваційна педагогіка. Науковий журнал. Одеса: Гельветика* Вип. 47.2022. С. 94–99.
4. Белова О.Б. Методика вивчення емоційної грамотності дітей старшого дошкільного віку з логопатологією. *Зб. наук. праць «Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах»* Запоріжжя: КПУ, 2022, № 82, С.21–29. <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/82/3.pdf>
5. Белова О.Б. Проблематика мотиваційної готовності до навчання в школі дітей старшого дошкільного віку. *Педагогічні науки: теорія та практика*. Запоріжжя: Видавничий дідім «Гельветика», 2021. № 2 (38), С. 181–188.
6. Белова.О. *Подолання підвищеного рівня агресії у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку*: Монографія. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори 2006, 2018. 242 с.
7. [Биков Ю.Н. Неврологія, 2005](http://medbib.in.ua/perinatalnaya-patologiya.html). [Електронний ресурс] / Режим доступу до вид. : <http://medbib.in.ua/perinatalnaya-patologiya.html>

8. Гаврилова Н. С. Класифікації порушень мовлення. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Сер. соціально педагогічна. Вип. XX : у 2-х ч., ч.1 / за ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2012. С. 293–315.
9. Кутішенко В. П. *Вікова та педагогічна психологія* (курс лекцій). Київ: Центр учбової літератури, 2010.
10. Лазаренко В.І., Лазаренко В.П., Продайко В.М., Сурякова М.В. *Психологія*. Дніпропетровськ: ДНУ, 2015. 95с.
11. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. *Загальна психологія: Навч. посібник*. Київ: МАУП, 2000. 256 с
12. Мартиненко І. В. Особливості вольової готовності до шкільного навчання дітей шестирічного віку із загальним недорозвиненням мовлення. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Серія № 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: Зб. наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. № 5. С. 159–164.
13. Мартиненко І. В. Особливості мотиваційної готовності до школи дітей із загальним недорозвиненням мовлення. *Імідж сучасного педагога*. 2005. № 6–7 (55–56). С. 35–38.
14. Маруненко І.М. *Психофізіологія*: Київ: Київський ун-т імені Боиса Гринченка, 2013. 408 с.

12. Рекомендовані джерела інформації.

1. Науковий медичний журнал «Медична психологія», URL: <http://www.mps.kh.ua/>
2. Міжнародний науково-практичний журнал «Психіатрія, неврологія та медична психологія», URL: <https://periodicals.karazin.ua/pnmp/index>
3. Корекція <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/28399/>